

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 12.03.2025

Vår ref.: 202106011-153 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 2023/949-126

NVE godkjenner Statnett SF sin justering av detaljplanen for 420 kV ledning Sogndal – Aurland og påpeker plikt

I dette brevet godkjenner Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) endringer i detaljplanen for ny 420 kV ledning Sogndal – Aurland i Vestland fylke. Endringene i arealbruk var gjennomført før NVE mottok endringssøknad, og i tillegg har anleggsarbeidet medført skader på en myr. Dette er brudd på den godkjente detaljplanen. NVE påpeker derfor også Statnetts plikt til å etterleve regelverket ved bygging av energianlegg. Vi anbefaler Statnett å benytte miljøkontrollere i store utbyggingsprosjekter, samt å evaluere sine interne rutiner.

Vedtak om godkjenning

NVE godkjenner de omsøkte endringene

NVE viser til detaljplanen¹ for ny 420 kV ledning Sogndal – Aurland datert 22. desember 2021 og NVEs godkjenningsvedtak datert 31. mars 2022. Vi viser videre til søknad fra dere datert 17. februar 2025 om endringer i detaljplanen for veistrekningen Vetlareset – Bjørnstigkamben (R9), to riggplasser langs vei R8 østover mot Lingesetfjellet og utbedring av skader på et myrparti sør for mast BM178 og BM179.

NVE godkjenner justeringene som kommer fram av endringssøknaden fra Statnett datert 17. februar 2025. Godkjenningen har hjemmel i konsesjonen datert 9. juni 2020, post nr. 9² og den godkjente detaljplanen datert 22. desember 2021³. Godkjenningen gis på følgende vilkår:

- Justeringene må være i samsvar med vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen datert 9. juni 2020 og i vedtaket om godkjenning av detaljplan for ny 420 kV ledning Sogndal – Aurland datert 31. mars 2022 og i påfølgende vedtak datert 24. august 2022, 20. februar 2023, 30. juni 2023, 3. mai 2024, 30. august 2024 og 30. oktober 2024.

¹ Tidligere kjent som miljø-, transport- og anleggsplan (MTA)

² NVEs ref.: 201305024-183

³ Statnetts ref.: 17/01609-144



- Dere skal benytte overskuddsmassene som er mellomlagret langs anleggsveien Vetlareset – Bjørnstigkamben (R9) til istandsettingen av myra og utleggingen av toppdekket av torv.

Informer grunneiere og rettighetshavere om vedtaket

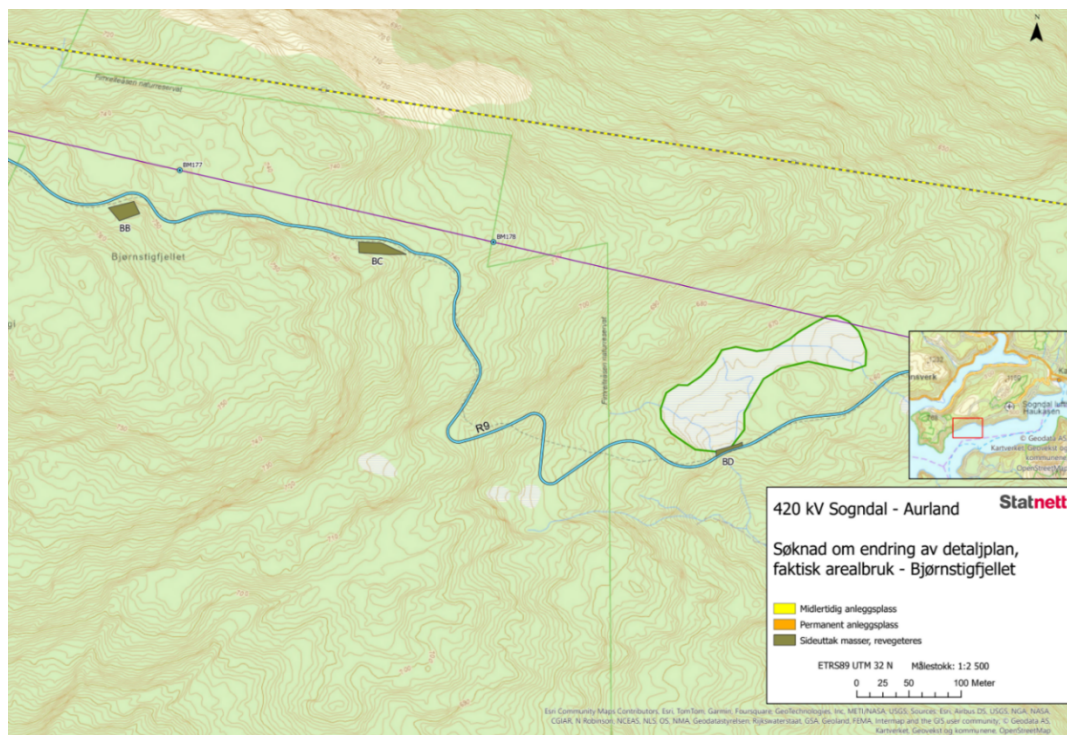
Vi forutsetter at endringen er avklart med grunneiere og andre rettighetshavere. Vi ber dere orientere grunneiere og rettighetshavere om dette vedtaket og om at de har rett til å klage. Vi ber dere sende en bekreftelse til nve@nve.no på at orientering er sendt.

Bakgrunn for endringene

Statnett har søkt om endring av detaljplanen på bakgrunn av avvik som ble registrert på NVEs inspeksjon av anleggsarbeidet 23. september 2024. For mer informasjon om disse avvikene, viser vi til NVEs inspeksjonsrapport datert 3. oktober 2024.⁴

Tre nye sidetak

Statnett søker om å få godkjent tre sidetak på henholdsvis cirka 320 m², 365 m² og 100 m² langs veistrekningen Vetlareset – Bjørnstigkamben (R9), jf. figuren under. De tre sidetaken ble etablert våren/sommeren 2024. Statnett opplyser i søknaden om at veien opprinnelig skulle oppgraderes med bruk av masser fra massetaket B17 ved Vetlareset og fra opparbeidelse av riggareal på Bjørnstigkamben. Ved opparbeidelsen av veien har det



Figur 1: Figur 1: Endringssøknaden inkluderer tre sidetak (BB, BC og BD) markert med mørkegrønne felter langs vei R9. Området til høyre i kartet, merket med grønt omriss er myrareal med restriksjon i detaljplanen. Kilde: Vedlegg 1 til Statnetts endringssøknad datert 17. februar 2025.

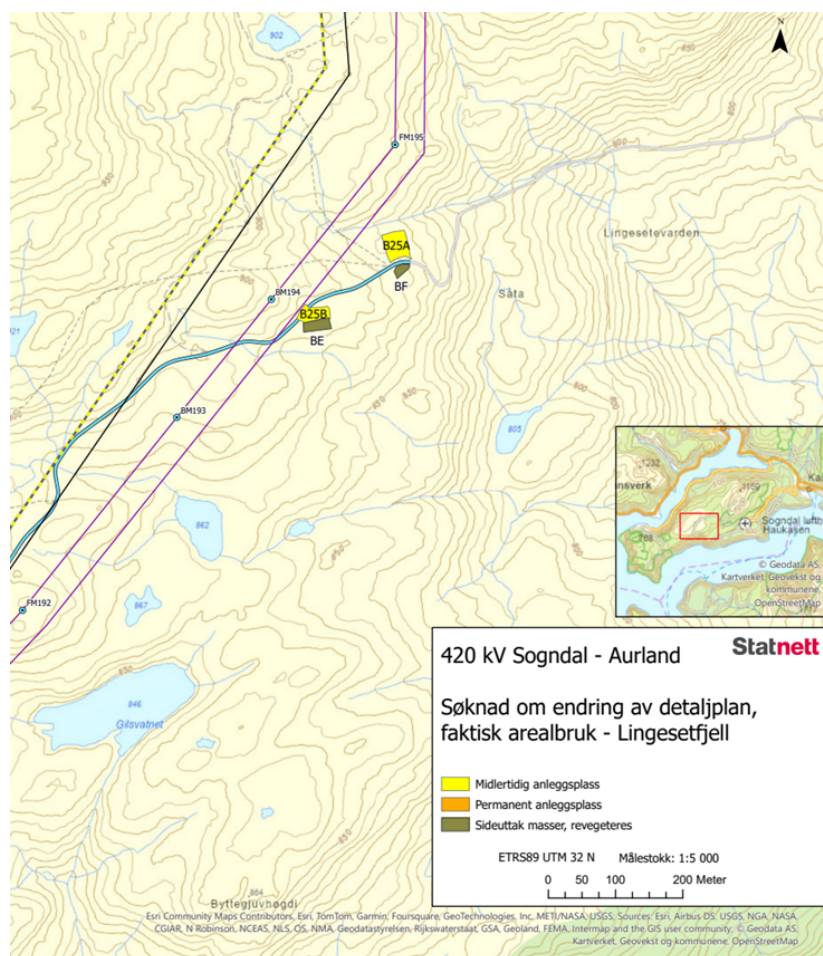
⁴ NVEs ref. 202106011-131



imidlertid blitt tatt ut masser fra sidetak som ikke var planlagt eller omfattet av den godkjente detaljplanen. De to vestligste sidetakenes befinner seg i Fimreiteåsen naturreservat. På disse to sidetakenes har det blitt påført vekstlag fra stedlige masser, og etter ferdigstilling av anleggsplassene på Bjørnstigkamben vil det bli lagt på mer overskuddsmasser og torv derfra for å oppnå tilnærmet naturlige terrengformer. Det siste planlegges gjennomført sommeren 2025.

Riggplasser

Statnett søker om å få godkjent justert inngrepsgrense for de to riggområdene B25A og B25B langs vei R8 østover mot Lingesetfjellet, jf. figuren under.



Figur 2: Endringssøknaden inkluderer endret arealbruk (BE og BF) for to midlertidige riggområder. Kilde: Vedlegg 2 til Statnetts endringssøknad datert 17. februar 2025.

Ved riggplassene B25A og B25B er det gjort terrenginngrep utenfor arealet som var godkjent i detaljplanen. Det framgår ikke av endringssøknaden hva som var årsaken til disse avvikene. Statnett opplyser imidlertid at arealene planlegges tilbakeført med masser som i dag er benyttet til oppbygning av de godkjente riggplassene B25A og B25B. Ved etablering av disse to riggplassene har det også blitt gravet av og mellomlagret vekstmasser, og disse vil bli brukt til revegetering på samme sted. Tilbakeføring av B25A og B25B og arealene rundt er planlagt gjort når riving av eksisterende ledning er ferdigstilt i 2028.



Myrrestaurering

Under inspeksjonen 23. september 2024 ble det oppdaget et stort myrparti på cirka 9,7 daa, som det var gjort omfattende inngrep i utenfor godkjent arealbruksgrense (se figur 3). Myra ligger sør for mast BM178 og BM179. For å rette opp i avviket, har Statnett nå søkt om å få godkjent planlagte tiltak for å utbedre skader på myra.



Figur 3: Endringssøknaden inkluderer beskrivelse av tiltak for å utbedre skader på et myrparti langs R9. Kilde: NVEs inspeksjonsrapport datert 3. oktober 2024 fra inspeksjonen 23.09.2024-25.09.2024.

Høring

Statnett har lagt planendringene fram for kommunen, Statsforvalteren og grunneiere/rettighetshavere. De har ikke mottatt merknader til justeringene.

NVEs vurdering

Sidetak og riggplasser

Etter NVEs vurdering har arealbruken utenfor grensene ikke andre landskaps- eller miljømessige konsekvenser enn løsningen som inngår i den tidligere godkjente detaljplanen. Vi legger til grunn at arbeidene skal gjennomføres i tråd med prinsipper for terrengtilpassing og istandsetting som tidligere er godkjent av NVE. De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er vurdert i konsesjonsvedtaket datert 9. juni 2020 og i detaljplanvedtaket. Endringen(e) berører ikke naturmangfold utover dette. Vi har derfor ikke gjort nye vurderinger etter naturmangfoldloven kapittel II i dette vedtaket.



Istandsetting av myr

NVE informerte Statnett i e-post av 22 januar 2025 om at endringssøknaden måtte inneholde en beskrivelse hva slags fagkompetanse som er benyttet i vurderingen av hvilke tiltak som bør gjennomføres for å avbøte skadene på myra og gjenopprette de økologiske funksjonene som kjennetegner typen myr som er berørt. I tillegg ba vi Statnett legge til en begrunnelse for hvorfor de mener de gjennomførte og planlagte tiltakene har best funksjon for å avbøte skadene på myra, hindre videre drenering og gjenopprette de økologiske funksjonene som kjennetegner typen myr som er berørt. Formålet med disse punktene var å sikre at når det først var gjort inngrep i myra, kunne den bli restaurert og istandsatt på en best mulig måte.

Etter NVEs vurdering er det gjort gode beskrivelser i endringssøknaden av fagkompetansen som er brukt for vurdering av og begrunnelse for tiltakene. NVE er enig med NINAs vurderinger om at det bør unngås å hentes torv fra omkringliggende områder for å bruke det til istandsetting og profilering av overflaten. Dette vil føre til nye inngrep og skader i myra. Dere må derfor benytte overskuddsmassene som er mellomlagret i området til istandsettingen og utleggingen av toppdekket av torv. Vi vil stille dette som et vilkår for godkjenningen. Vi støtter oss før øvrig til NINAs foreslåtte tiltak dersom det blir mangel på tilgangen av toppmasser til vegetasjonsdekke.

NVE konstaterer at vollen skal bygges opp med finkornet masse for å begrense permeabilitet og sikre mot drenering gjennom vollen. NVE mener dette er positivt fordi det kan bringe tilbake myras naturlige vannbalanse og hindre videre drenering av myra igjennom veikroppen. Ved at overflaten er mettet med fine fragmenter, mener NVE at dette også vil sikre mot erosjon og utvasking av utlagte torvmasser. NVE påpeker derfor viktigheten av at vollen er «mettet» med fine steinfragmenter uten dannelse av hulrom, før toppmassene av torv legges inntil og oppå vollen. Ellers støtter vi oss på NINAs vurderinger av de foreslåtte tiltakene for å istandsette og restaurere myra.

Påpeking av plikt

NVE viser til at Statnett har tillatelse etter energiloven til å bygge ny 420 kV kraftledning mellom Sogndal og Aurland. Det framgår av vilkår nr. 9 at Statnett må få godkjent en detaljplan før byggingen av ledningen kan igangsetter. Videre framgår det av NVEs vedtak om godkjenning av detaljplan at planen ikke skal fravikes uten NVEs godkjennelse.

Vi konstaterer at Statnett har gjort inngrep i arealer som ikke inngikk i den godkjente detaljplanen, inkludert terrenginngrep i et sårbart myrområde hvor det i detaljplanen er tydelig merket at det ikke skal foregå terrengkjøring. Dette er brudd på den godkjente detaljplanen.

Kravet om at bygging av energianlegg skal skje i tråd med en godkjent detaljplan, er etter NVEs vurdering viktig for å sikre at utbygging skjer med minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper. Når Statnett oppdager behov for å fravike godkjent detaljplan, mener NVE det er viktig at dere så raskt som mulig tar kontakt med oss for å avklare nødvendig saksbehandling av de aktuelle endringene. Vi er kjent med at endringer ofte krever rask saksbehandling, og vil tilstrebe å få til dette.



NVE påpeker at Statnett har plikt til å etterleve alle krav som er satt i og i medhold av energiloven. Vi understreker at det er viktig at konsesjonærer søker om endring av detaljplan *før* detaljplanen fravikes, og at restriksjonsområder ikke berøres av anleggsarbeid. Det framgår av kapittel 2.2 i detaljplanen datert 22. desember 2021 at Statnett gjennomfører systematisk miljøoppfølging av bygging av energianlegg. NVE anbefaler Statnett å evaluere sine interne rutiner for å sikre at energianlegg bygges i tråd med godkjente tillatelser i kommende saker. Vi anbefaler også at dere benytter miljøkontrollere i store utbyggingsprosjekter, for å sikre at utbyggingen skjer så skånsomt som mulig og i tråd med gjeldende tillatelser.

Vi konstaterer at lovlig tilstand for sidetakene og riggplassene er gjenopprettet ved NVEs vedtak av i dag om godkjenning av de omsøkte endringene. NVE anser disse avvikene som lukket. Når det gjelder istandsettingen av myra, viser NVE til at avviket ikke vil være lukket før planen for istandsetting av skader er gjennomført.

Dere har rett til å klage

Dere kan klage på vedtaket. Se informasjon om retten til å klage på siste side.

Med hilsen

Jon Krogvold
Rådgiver

Marte Lundsbakken
Seniorrådgiver

Godkjent av

Anne Johanne Kråkenes
Seksjonssjef

Kristian Markegård
Direktør

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:
STATNETT SF

Kopimottakerliste:
STATNETT SF - Johan Olav Bjerke



Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.